

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

Київ

05 грудня 2025 року

№ 142

Про затвердження Змін до Інструкції про організацію виготовлення, випуску в обіг і реалізації пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції

Відповідно до статей 7, 15, 33, 34, 35, 42, 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою нормативного врегулювання планування випуску та реалізації інвестиційних монет України, нумізматичної продукції Національного банку України Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Інструкції про організацію виготовлення, випуску в обіг і реалізації пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 30 травня 2012 року № 213, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 22 червня 2012 року за № 1044/21356 (зі змінами), що додаються.

2. Департаменту грошового обігу (Олег Прохода) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

4. Постанова набирає чинності з 01 квітня 2026 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 50

Зміни до Інструкції
про організацію виготовлення, випуску в обіг і реалізації пам'ятних
та інвестиційних монет України, сувенірної продукції

1. У главі 1:

1) пункт 1.2 викласти в такій редакції:

“1.2. Терміни в цій Інструкції вживаються в такому значенні:

1) аукціон з продажу пам'ятних монет України та сувенірної продукції (далі – аукціон) – продаж пам'ятних монет України та сувенірної продукції, унаслідок якого їх власником стає той учасник (юридична чи фізична особа), який під час проведення торгів запропонував найвищу ціну;

2) дистриб'ютор Національного банку (далі – дистриб'ютор) – банк України, інша юридична особа, визначена Національним банком, які на підставі договорів з Національним банком реалізують від свого імені нумізматичну продукцію Національного банку та інвестиційні монети, забезпечують розроблення та реалізацію стратегії з розширення ринків їх збуту та просування;

3) інвестиційні монети України (далі – інвестиційні монети) – монети, вироблені з дорогоцінних металів з пробами для золота – 999,9, для срібла – 999,9, для платини – 999,5, які призначені для інвестування та накопичення;

4) категорія стану інвестиційних монет – характеристика зовнішнього стану та фізичних параметрів інвестиційних монет (додаток 1);

5) категорія якості карбування пам'ятних та інвестиційних монет – характеристика фізичного (зовнішнього) стану пам'ятних та інвестиційних монет (додаток 2);

6) нумізматична продукція Національного банку (далі – нумізматична продукція) – пам'ятні монети України з дорогоцінних та недорогоцінних металів, пам'ятні банкноти, сувенірна продукція;

7) оптова ціна Національного банку (далі – оптова ціна) – ціна, за якою Національний банк реалізує нумізматичну продукцію дистриб'юторам партіями;

8) пам'ятні банкноти – банкноти національної валюти України, що вводяться в обіг для колекційних цілей обмеженими тиражами до визначних

подій та ювілейних дат, пам'ятних подій історії та сучасності, заходів з охорони навколишнього природного середовища, інших подій суспільного життя, включаючи ті, святкування яких відзначається на державному рівні;

9) пам'ятні монети України (далі – пам'ятні монети) – монети із дорогоцінних або недорогоцінних металів, які виготовлені із застосуванням спеціальних технологій, що забезпечують підвищену якість монет, і випускаються в обіг Національним банком обмеженими тиражами з нагоди відзначення ювілейних дат, пам'ятних подій історії та сучасності, заходів з охорони навколишнього природного середовища, інших подій суспільного життя;

10) пошкоджена нумізматична продукція та інвестиційні монети, що виявлені в сховищах Національного банку, – інвестиційні монети та нумізматична продукція, що в процесі зберігання в запасах готівки набули ознак пошкодження або на яких виявився прихований дефект виробника;

11) пошкоджені інвестиційні монети, що придбані у фізичних осіб, – інвестиційні монети, що мають ознаки пошкодження та не можуть використовуватись як засіб платежу для розрахунків за всіма видами готівкових операцій;

12) роздрібна ціна Національного банку (далі – роздрібна ціна) – ціна, відповідно до якої Національний банк реалізує нумізматичну продукцію в роздріб фізичним та юридичним особам;

13) спеціальний випуск – випуск обігових пам'ятних монет, що випускаються спеціальними тиражами (від одного мільйона штук) до визначних подій та ювілейних дат, пам'ятних подій історії та сучасності, заходів з охорони навколишнього природного середовища, інших подій суспільного життя, включаючи ті, святкування яких відзначається на державному рівні, та є законним платіжним засобом;

14) сувенірна продукція Національного банку (далі – сувенірна продукція) – продукція, що передбачена планом випуску нумізматичної продукції та інвестиційних монет України (далі – план випуску), реалізується у складі наборів та/або за окремими найменуваннями;

15) сувенірні банкноти – вироби, які виготовляються в паперовій формі, не є знаками грошової одиниці України, не мають визначеного номіналу, мають напис “не є платіжним засобом”, можуть містити елементи захисту банкнот діючого номінального ряду та випускаються для колекційних цілей обмеженими тиражами до визначних подій та ювілейних дат, пам'ятних подій історії та сучасності;

16) супутня продукція – продукція, що виготовляється або закуповується Національним банком з метою комплектування нею інвестиційних монет, нумізматичної продукції (капсули, футляри, сувенірне пакування);

17) типи монет – відповідні монети, які характеризуються однаковими ознаками: виду металу, діаметру (або іншими геометричними розмірами), вмісту металу в чистоті, категорії якості карбування, номіналу;

18) тираж інвестиційних монет – кількість інвестиційних монет, яка карбується щороку без зміни дизайну монети відповідно до плану випуску;

19) тираж пам'ятних банкнот – обмежена кількість пам'ятних банкнот, яка виготовляється відповідно до плану випуску;

20) тираж пам'ятних монет – обмежена кількість пам'ятних монет, яка карбується відповідно до плану випуску;

21) ціна продажу Національного банку (далі – ціна продажу) – ціна, відповідно до якої Національний банк реалізує інвестиційні монети.”.

2. Глави 2, 3 викласти в такій редакції:

“2. Порядок планування випуску інвестиційних монет та нумізматичної продукції

1. Національний банк розробляє річний план випуску на наступний рік і затверджує його до 15 травня поточного року розпорядчим актом Національного банку.

2. Національний банк під час планування:

1) розглядає пропозиції міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, наукових і культурно-освітніх установ і закладів, об'єднань громадян, а також окремих громадян, якщо вони надійшли не пізніше ніж за місяць до подання плану випуску на розгляд Правління Національного банку, для можливого їх урахування;

2) визначає типи та тиражі інвестиційних монет на наступний рік для включення до плану випуску;

3) визначає види та тиражі сувенірної продукції.

3. Національний банк для розроблення плану випуску або концепцій серій пам'ятних монет може укладати в установленому законодавством України порядку відповідні договори з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, установами, організаціями, окремими науковцями.

4. Національний банк, визначаючи тематику нумізматичної продукції, керується Указом Президента України від 02 грудня 1995 року № 1116/95 “Про впорядкування відзначення пам’ятних дат і ювілеїв” (зі змінами).

5. Національний банк визначає кількісний склад, метал, масу дорогоцінного металу в чистоті, категорію якості карбування, діаметр і тираж інвестиційних монет, обігових пам’ятних монет та нумізматичної продукції під час планування випуску з урахуванням технологічних можливостей, можливостей їх реалізації на внутрішньому і зовнішньому ринках, економічної ефективності та фінансування.

6. Національний банк розробляє план випуску, який містить розділи відповідно до додатка 3 до цієї Інструкції.

7. Банкотно-монетний двір Національного банку (далі – Банкотно-монетний двір) після отримання затвердженого плану випуску та інформації, що надається Департаментом грошового обігу (далі – Департамент), щодо оздоблення, типу пакувань та уточнених обсягів виготовлення:

1) до 01 червня складає та подає на погодження Департаменту та затвердження заступникові Голови Національного банку, який здійснює загальне керівництво та контролює діяльність самостійних підрозділів Національного банку за вертикаллю підпорядкування “Платіжні системи та грошовий обіг” (далі – заступник Голови Національного банку):

план-графік основних етапів виготовлення та передавання пам’ятних, інвестиційних монет України (далі – план-графік), форма якого зазначена в додатку 4 до цієї Інструкції;

план-графік основних етапів виготовлення та передавання сувенірної продукції (далі – план-графік сувенірної продукції) за формою, наведеною в додатку 5 до цієї Інструкції;

2) не пізніше 01 липня проводить коригування плану закупівель товарів, робіт і послуг, пов’язаних із виготовленням нумізматичної продукції, на підставі проведених маркетингових досліджень ринку постачальників з визначенням очікуваної вартості цих закупівель для забезпечення виконання планів на I та II квартали з урахуванням перехідних залишків нумізматичної продукції;

3) не пізніше 01 грудня складає та узгоджує з Департаментом обсяги відвантаження нумізматичної продукції, обігових пам’ятних монет та інвестиційних монет на наступний рік (за видами продукції, у кількісному та вартісному виразі за кварталами), які використовуються під час складання проєктів фінансового плану Банкотно-монетного двору на наступний рік та прогнозу доходів і витрат Національного банку на відповідний рік;

4) наприкінці року затверджує в заступника Голови Національного банку норми витрат заготованок для монет та сувенірної продукції на наступний календарний рік з урахуванням досягнутих рівнів використання заготованок у виробництві поточного року;

5) затверджує норми витрат на енергоносії, решту матеріалів, крім зазначених у підпункті 4 пункту 7 глави 2 цієї Інструкції.

8. Банкотно-монетний двір визначає норми витрат заготованок для нових типів монет та видів сувенірної продукції (з урахуванням видів їх оздоблення) та розраховує необхідні обсяги банківських металів для виготовлення нумізматичної продукції та інвестиційних монет.

9. Національний банк уносить зміни в план випуску у зв'язку з:

1) виконанням відповідних указів Президента України, постанов Верховної Ради України, розпоряджень Кабінету Міністрів України;

2) пропозиціями центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо дат і подій, які відзначаються на загальнодержавному або міжнародному рівні;

3) виробничою потребою;

4) пропозиціями від фізичних та юридичних осіб, інших організацій, обґрунтованими необхідністю відзначення подій, що мають загальнодержавне значення, відображають національні традиції, досягнення у сфері обороноздатності держави, науки, техніки, культури, спорту;

5) зміною попиту на нумізматичну продукцію та/або інвестиційні монети.

10. Національний банк протягом календарного року може коригувати план випуску з метою:

1) уточнення, зміни назв, тиражів, номіналів (за наявності) нумізматичної продукції та/або інвестиційних монет;

2) зміни типів, технічних характеристик нумізматичної продукції та/або інвестиційних монет;

3) додавання або вилучення окремих найменувань нумізматичної продукції;

4) додавання або вилучення окремих типів інвестиційних монет залежно від попиту на них на внутрішньому та зовнішньому ринках та забезпеченості банківськими металами для їх виготовлення.

Національний банк у разі додавання / вилучення найменування нумізматичної продукції або типу інвестиційних монет, або збільшення / зменшення їх тиражу пропорційно збільшує / зменшує кількість відповідного резерву в плані випуску.

11. Національний банк уносить зміни та доповнення до плану випуску поточного року не частіше ніж один раз на квартал протягом календарного року.

12. Національний банк у разі внесення змін до плану випуску здійснює коригування плану-графіка, плану-графіка сувенірної продукції та обсягів відвантаження нумізматичної продукції, обігових пам'ятних монет та інвестиційних монет за замовленнями Національного банку.

3. Порядок розроблення і затвердження ескізів інвестиційних монет та нумізматичної продукції

1. Національний банк для забезпечення виконання плану випуску має право:

1) укласти договори про створення ескізів (дизайну) інвестиційних монет та нумізматичної продукції, оригінал-макетів сувенірного пакування:

з авторами, які відповідно до умов цих договорів подають Департаменту на конкурсній основі ескізи (дизайн) разом з авторським описом та листом;

з юридичними особами, що працюють в галузі створення дизайну;

2) організовувати відкриті конкурси на розроблення ескізів (дизайну) інвестиційних монет, нумізматичної і супутньої продукції серед творчих фахівців (художників, дизайнерів, скульпторів, графіків, інших митців) з метою їх залучення до створення нових концептів продукції за обраними напрямками, зокрема із застосуванням 3D-моделювання;

3) самостійно розробляти ескізи (дизайн) інвестиційних монет та нумізматичної продукції, оригінал-макети сувенірного пакування;

4) доопрацьовувати, переробляти ескізи (дизайн) інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції, отримані від авторів, за їх згоди, оформленої згідно із законодавством про авторське право.

2. Експертна рада з питань дизайну пам'ятних монет України (далі – Експертна рада), яка є дорадчим органом при Національному банку, розглядає ескізи (дизайн) інвестиційних монет та нумізматичної продукції не пізніше ніж за місяць до їх отримання Банкнотно-монетним двором відповідно до плану-графіка, плану-графіка сувенірної продукції (крім нумізматичної продукції, унесеної до плану випуску протягом року).

3. Ескізи (дизайн) інвестиційних монет та нумізматичної продукції, рекомендовані Експертною радою, за потреби доопрацьовуються з урахуванням фахових зауважень і пропозицій та підлягають експертній оцінці.

Ескізи (дизайн) нумізматичної продукції, рекомендовані Експертною радою, розглядаються та затверджуються Конкурсною комісією з питань розроблення ескізів (дизайну) пам'ятних монет та сувенірної продукції (далі – Конкурсна комісія) та заступником Голови Національного банку, а ескізи (дизайн) інвестиційних монет затверджуються рішенням Правління Національного банку.

Зміна року випуску інвестиційних монет не є зміною дизайну монети та не потребує нового затвердження ескізів (дизайну) інвестиційних монет.

4. Банкотно-монетний двір здійснює:

1) виготовлення інвестиційних монет та нумізматичної продукції відповідно до затверджених ескізів (дизайну);

2) перевірку ескізів (дизайну) на відповідність технічним умовам на виготовлення монет у частині наявності на ескізах (дизайні) монет обов'язкових елементів;

3) постійне зберігання затверджених ескізів (дизайну).

5. Банкотно-монетний двір розробляє ескізи (дизайн) сувенірної продукції на підставі затвердженого Правлінням Національного банку плану випуску і за потреби передає їх на затвердження Конкурсній комісії.

Затверджені ескізи сувенірної продукції передаються на Банкотно-монетний двір для виготовлення сувенірної продукції та на постійне зберігання.

6. Національний банк випускає пам'ятні банкноти як у сувенірному пакуванні, так і без нього, до яких належать:

1) банкноти, що відрізняються від банкнот діючого номінального ряду за дизайном, розмірами та технічними характеристиками;

2) банкноти діючого номінального ряду з нанесенням додаткових елементів дизайну та/або захисту.

7. Банкотно-монетний двір після отримання затвердженого дизайну пам'ятних, сувенірних банкнот:

1) адаптує дизайн під технологічні вимоги виробництва;

2) визначає розміщення елементів захисту.”.

3. У главі 4:

1) пункти 4.1, 4.2 викласти в такій редакції:

“4.1. Банкотно-монетний двір відповідно до затверджених ескізів (дизайну) інвестиційних монет, обігових пам’ятних монет та нумізматичної продукції виготовляє їх гіпсові моделі та передає разом із супровідним листом на розгляд Департаменту в строки, визначені планом-графіком та планом-графіком сувенірної продукції.

4.2. Департамент розглядає представлені гіпсові моделі інвестиційних монет, обігових пам’ятних монет та нумізматичної продукції (далі – гіпсова модель монети) протягом п’яти днів за участю відповідальних працівників Департаменту, начальника технологічного відділу Монетного двору, скульпторів – виконавців цих гіпсових моделей.”;

2) абзац перший пункту 4.4 викласти в такій редакції:

“4.4. Протокол, у якому надається оцінка відповідності виготовленої гіпсової моделі монети затвердженим ескізам і технічним вимогам щодо пам’ятних та інвестиційних монет, технологічній та конструкторській документації для сувенірної продукції, оформляється за результатами розгляду гіпсових моделей монет.”;

3) пункт 4.5 викласти в такій редакції:

“4.5. Протокол складається в паперовій формі у двох примірниках або в електронній формі і засвідчується підписами:

1) від Національного банку:

директора (заступника директора) Департаменту;

начальника (заступника начальника) управління нумізматичної продукції та касових операцій Департаменту;

начальника (заступника начальника) відділу організації виготовлення та маркетингу нумізматичної продукції управління нумізматичної продукції та касових операцій Департаменту;

2) від Банкотно-монетного двору:

директора (заступника директора) Монетного двору;

головного технолога – начальника технологічного відділу Монетного двору;

начальника відділу розроблення дизайну Монетного двору.

Протокол затверджує заступник Голови Національного банку.”;

4) у пункті 4.6 слово “Управлінні” замінити словом “Департаменті”;

5) пункт 4.7 після слів “гіпсової моделі” доповнити словом “монети”;

6) пункт 4.8 після слів “гіпсові моделі” доповнити словом “монет”;

7) пункт 4.9 виключити.

4. Глави 5, 6, 7 викласти в такій редакції:

“5. Порядок розгляду і затвердження зразків інвестиційних монет та нумізматичної продукції

1. Банкотно-монетний двір відповідно до затверджених гіпсових моделей монет виготовляє пробний карбувальний інструмент і згідно з планом-графіком, планом-графіком сувенірної продукції виготовляє та передає до Центрального сховища чотири зразки нумізматичної продукції, інвестиційної монети, обігової пам’ятної монети та сувенірної продукції (далі – зразки монети) з оригінального металу.

Передавання зразків монет оформляється накладною відповідно до встановленого порядку за їх номінальною вартістю.

2. Зміна підпису Голови Національного банку та року виготовлення сувенірної продукції не потребує зміни дизайну та нового затвердження ескізів (дизайну), гіпсових моделей і зразків сувенірної продукції.

3. Національний банк за потреби має право збільшити кількість зразків монет на підставі розпорядчого акта Національного банку за підписом заступника Голови Національного банку.

Національний банк не враховує в запланованому тиражі виготовлену кількість зразків монет.

Банкотно-монетний двір за погодженням із Департаментом виготовляє зразки монет без виготовлення та затвердження гіпсових моделей.

4. Чотири зразки монети на двох картонних ярликах по дві на кожному ярлику (крім монет великих типів), що передаються до Центрального сховища, оформляються таким чином:

1) зразки монет у капсулах мають бути закріплені на картонних ярликах аверсом і реверсом догори, капсули прошиті з обох боків шнуром, кінці якого пропущено через картонний ярлик. Кінці шнура однієї капсули приклеюються до зворотного боку картонного ярлика за допомогою паперової облатки;

2) на лицьовому боці картонного ярлика зазначаються такі реквізити:
напис (угорі справа) “Зразок затверджую”, найменування посади особи, яка його затверджує, місце для особистого підпису, власне ім’я, прізвище, дата;
написи (посередині) “Банкотно-монетний двір Національного банку України”, “Зразок пам’ятної монети / сувенірної продукції” (повна назва монети / сувенірної продукції), технічні умови;

діаметр монети (або інший розмір);
номінал монети;
метал;
загальна маса монети в грамах (для монет із недорогоцінних металів);
маса дорогоцінного металу в чистоті в грамах (для монет та сувенірної продукції з дорогоцінних металів);
гурт монети;
категорія якості карбування монети;
тираж монет у штуках;
напис (унизу справа) “Генеральний директор Банкотно-монетного двору”, його особистий підпис, власне ім’я, прізвище, дата.

5. Департамент, Центральне сховище оприбутковують отримані зразки на позабалансовий рахунок:

1) за номінальною вартістю – зразки монет, що містять монети або банкноти;

2) за умовною оцінкою – зразки монет (сувенірної продукції), які не містять монет або банкнот національної валюти України та не виконують функції засобу платежу національної валюти України.

6. Зразки монет під час їх затвердження передаються між зазначеними підрозділами Національного банку згідно з розпорядчим актом Національного банку з оформленням видаткового позабалансового ордера та описом цінностей у національній валюті України, що перевозяться (далі – опис цінностей).

7. Зразки монет на період затвердження перебувають у підзвіті відповідальній особи Департаменту.

8. Департамент забезпечує розгляд представлених зразків монет за участю відповідальних працівників Департаменту, головного технолога, начальника відповідного цеху Монетного двору, скульпторів – виконавців гіпсових моделей цих монет, а за потреби – авторів ескізів монет.

9. Департамент оформляє протокол результатів розгляду зразків монет, у якому має бути надана оцінка їх відповідності затвердженим ескізам і гіпсовим моделям, а також визначена відповідність якості їх виготовлення запланованій.

У протоколі обов’язково зазначається інформація про затвердження чи незатвердження зразка монети.

10. Протокол складається в паперовій формі у двох примірниках або в електронній формі і засвідчується підписами:

1) від Національного банку:
 директора (заступника директора) Департаменту;
 начальника (заступника начальника) управління нумізматичної продукції та касових операцій Департаменту;
 начальника (заступника начальника) відділу організації виготовлення та маркетингу нумізматичної продукції управління нумізматичної продукції та касових операцій Департаменту;

2) від Банкотно-монетного двору:

директора (заступника директора) Монетного двору;
 головного технолога – начальника технологічного відділу Монетного двору;
 начальника відповідного цеху продукції Монетного двору.

Два примірники картонних ярликів і протокол підписує заступник Голови Національного банку.

11. Після затвердження зразків монет кінці шнура другої капсули приклеюються до зворотного боку картонного ярлика за допомогою паперової облатки. Затверджені зразки монет передаються до Центрального сховища.

Один картонний ярлик зі зразками монет залишається в Центральному сховищі, а другий – передається до Банкотно-монетного двору.

12. Зразки монет, що не були затверджені, повертаються до Банкотно-монетного двору з переліком усіх зауважень і визначенням строку подання нових зразків монет на розгляд осіб, які зазначені в пункті 8 глави 5 цієї Інструкції.

13. Перевезення зразків монет (за потреби) здійснює підрозділ перевезення цінностей Центрального сховища з урахуванням визначених строків:

1) від Банкотно-монетного двору до Центрального сховища та у зворотному напрямку відповідно до графіка відвантаження продукції Банкотно-монетного двору до Центрального сховища;

2) від Департаменту та у зворотному напрямку згідно з планом перевезення готівки.

14. Банкотно-монетний двір має право передавати для затвердження Національним банком зразки монет та повертати їх після розгляду без передавання / отримання до/від Центрального сховища та Операційного департаменту, здійснюючи відображення руху зразків у журналі руху зразків Банкотно-монетного двору відповідного цеху, форма якого зазначена в додатку 6 до цієї Інструкції. Один картонний ярлик із двома затвердженими зразками монет зберігається на Банкотно-монетному дворі, а другий – у Центральному сховищі.

15. Затверджені зразки монет після закінчення карбування всього тиражу залишаються на Банкотно-монетному дворі із збереженням у центральній коморі цінностей Монетного двору та в Центральному сховищі для постійного зберігання.

16. Банкотно-монетний двір після виконання заходів, визначених у пункті 7 глави 3 цієї Інструкції:

1) виготовляє зразки пам'ятних, сувенірних банкнот – підписні друкарські аркуші;

2) погоджує підписні друкарські аркуші з Департаментом та заступником Голови Національного банку шляхом накладання підписів на підписних друкарських аркушах;

3) затверджує підписні друкарські аркуші в Голови Національного банку;

4) зберігає затверджені підписні друкарські аркуші.

6. Порядок введення пам'ятних та інвестиційних монет в обіг, випуску сувенірної продукції

1. Банкотно-монетний двір відповідно до затверджених зразків монет, підписних друкарських аркушів в обсягах та в терміни, визначені планом-графіком і планом-графіком сувенірної продукції, здійснює виготовлення інвестиційних монет, обігових пам'ятних монет та нумізматичної продукції і передає їх в установленому порядку до Центрального сховища.

2. Банкотно-монетний двір організовує замовлення (виготовлення):

1) сертифікатів до пам'ятних монет та сувенірної продукції з дорогоцінних металів, супутньої продукції на підставі затвердженого плану випуску в обсягах та відповідно до дизайну, текстів, наданих Департаментом;

2) супутньої продукції на замовлення Департаменту.

Банкотно-монетний двір протягом п'яти робочих днів від дати затвердження зразків монет здійснює їх фотографування та передає фотографії в електронному вигляді Департаменту для розміщення на відповідній сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку та використання в рекламних заходах.

3. Національний банк здійснює випуск в обіг пам'ятних та інвестиційних монет, пам'ятних банкнот як засобу платежу (для інвестиційних монет – нового

дизайну) на підставі рішення Правління Національного банку про введення в обіг пам'ятних та інвестиційних монет, пам'ятних банкнот.

4. Національний банк не менше ніж за три дні до дати випуску пам'ятних та інвестиційних монет, пам'ятних банкнот в обіг готує офіційне повідомлення про введення в обіг монет для оприлюднення в засобах масової інформації та розміщення на відповідній сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

5 Національний банк випускає сувенірну продукцію як у сувенірному пакуванні, так і без нього, до якої належать:

1) продукція, що не має номінальної вартості та не виконує функції засобу платежу:

банкноти, що були виготовлені, але не введені в обіг;
недійсні банкноти та монети;
нерозрізані аркуші недійсних банкнот;
сувенірні банкноти;
пам'ятні медалі;
сувенірні срібні гривні;
сувенірні вироби з дорогоцінних металів, які імітують банкноти;

2) продукція, що має номінальну вартість та виконує функції засобу платежу:

нерозрізані аркуші банкнот, які не вилучаються з обігу, та пам'ятних банкнот;

набори (вироби), що містять банкноти національної валюти, які не вилучаються з обігу, пам'ятні банкноти, інвестиційні, пам'ятні монети, обігові та розмінні монети;

3) вироби, що поєднують у своєму складі продукцію, що не має номінальної вартості та не виконує функції засобу платежу, та продукцію, що має номінальну вартість та виконує функції засобу платежу.

7. Розподіл тиражів інвестиційних монет, нумізматичної і супутньої продукції

1. Банкотно-монетний двір (Державна скарбниця України) передає до Центрального сховища інвестиційні монети, нумізматичну і супутню продукцію в пакуванні, що відповідає вимогам установлених технічних умов, у строки, визначені планом-графіком та планом-графіком сувенірної продукції.

2. Центральне сховище обліковує інвестиційні монети, нумізматичну і супутню продукцію, отриману від Банкотно-монетного двору (Державної скарбниці України), відповідно до розпорядчих актів Національного банку з бухгалтерського обліку операцій з банкнотами, монетами та сувенірною і супутньою продукцією в Національному банку.

Пам'ятні монети, пам'ятні банкноти, сувенірна продукція, яка містить монети або банкноти національної валюти України, обліковуються за індексами, номіналами та кодами монет і банкнот.

3. Розподіл тиражу інвестиційних монет, нумізматичної і супутньої продукції здійснюється згідно з розпорядчим актом Національного банку, проєкт якого готує Департамент, за підписом заступника Голови Національного банку з урахуванням розпорядчого акта Національного банку щодо затвердження розмірів партій нумізматичної продукції для розподілу між каналами продажу.

4. Операційний департамент у разі виникнення додаткової потреби в інвестиційних монетах та нумізматичній і супутній продукції або за наявності їх надлишку надсилає Департаменту заявки за підписом керівника або його заступника, у яких зазначаються найменування, кількість, код і вид металу.

Департамент аналізує цю інформацію та готує проєкт розпорядчого акта Національного банку про видачу або перерозподіл інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції за підписом керівника Департаменту.”.

5. У главі 8:

1) пункти 8.1, 8.2 викласти в такій редакції:

“8.1. Видача пам'ятних та інвестиційних монет, які мають гривневий номінал, сувенірної продукції, яка містить монети або банкноти національної валюти України, здійснюється згідно з розпорядчими актами Національного банку за описом цінностей, видатковим позабалансовим ордером у Центральному сховищі та видатковим ордером в Операційному департаменті і Департаменті.

Разом із зазначеними в абзаці першому пункту 8.1 глави 8 цієї Інструкції документами оформляється накладна на відпуск цінностей у системі Національного банку України (додаток 7) на їх вартість. Один примірник накладної видається інкасаторам для передавання отримувачеві, інший передається працівникові служби бухгалтерського обліку.

Видача сувенірної продукції, що не має гривневого номіналу та не виконує функції засобу платежу, здійснюється згідно з розпорядчим актом Національного банку за підписом керівника Департаменту за накладною на відпуск цінностей у системі Національного банку, яка складається із зазначенням її вартості і на якій матеріально відповідальні особи (інші відповідальні особи за місцями зберігання цінностей) та інкасатори ставлять підписи про передавання

цінностей. Два примірники накладної на відпуск цінностей у системі Національному банку видаються інкасаторам для передавання отримувачеві, один примірник накладної передається працівнику служби бухгалтерського обліку Центрального сховища / Департаменту / Операційного департаменту.

8.2. Матеріально відповідальні особи (інші відповідальні особи) приймають доставлені інкасаторами інвестиційні монети та нумізматичну продукцію з перевіркою правильності їх пакування і формування.”;

2) пункт 8.3 доповнити словами “, другий примірник передається працівнику служби бухгалтерського обліку Центрального сховища / Департаменту / Операційного департаменту”;

3) пункт 8.4 викласти в такій редакції:

“8.4. Зарахування інвестиційних монет та нумізматичної продукції, що містить монети або банкноти національної валюти України, здійснюється до запасів готівки.”.

6. У главі 9:

1) заголовок глави 9 викласти в такій редакції:

“9. Порядок реалізації та купівлі інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції Національним банком”;

2) у пункті 1 слова “пам’ятних монет та сувенірної” замінити словами “нумізматичної та супутньої”;

3) пункт 2 викласти в такій редакції:

“2. Національний банк відповідно до Правил реалізації нумізматичної продукції Національного банку України засобами вебсайту, затверджених постановою Правління Національного банку України від 16 листопада 2020 року № 146 (зі змінами) (далі – Постанова № 146), здійснює реалізацію інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції фізичним особам шляхом приймання замовлень у режимі реального часу через офіційне Інтернет-представництво Національного банку або інший вебсайт та функціональний сервіс Національного банку в мережі Інтернет (далі – інтернет-магазин).”;

4) пункти 3–5 виключити.

У зв’язку з цим пункти 6–32 уважати пунктами 3–29;

5) у пункті 3 слова “пам’ятних монет та сувенірної” замінити словом “нумізматичної”;

6) абзац п'ятий пункту 4 викласти в такій редакції:

“Банк України зазначає у зверненні інформацію про можливу структуру клієнтської бази та шляхи її обслуговування, перелік рекламних заходів щодо популяризації сучасної нумізматики України, перспективи формування регіональної дилерської мережі з продажу нумізматичної продукції, а також інформацію щодо організації аукціонів.”;

7) пункт 6 викласти в такій редакції:

“6. Національний банк за результатами розгляду звернень визначає банки України, яким надає статус дистриб'юторів (далі – перелік дистриб'юторів), і розміри партій нумізматичної продукції для кожного з цих дистриб'юторів.

Національний банк доводить інформацію про затвердження переліку дистриб'юторів і розмірів партій нумізматичної продукції до відома банків України, яким надано статус дистриб'ютора.”;

8) в абзаці другому пункту 7 слова “пам'ятних монет та сувенірної” замінити словом “нумізматичної”;

9) пункти 8, 9, 11–13 викласти в такій редакції:

“8. Національний банк за потреби забезпечення нумізматичною продукцією органів державної влади та інших установ у зв'язку з проведенням ними заходів відповідно до тематики нумізматичної продукції має право зменшувати дистриб'юторам затверджені їм розміри партій нумізматичної продукції та здійснювати реалізацію дистриб'юторам окремих найменувань нумізматичної продукції з урахуванням визначених обсягів їх реалізації державним органам та іншим установам.

Національний банк має право реалізовувати нумізматичну та супутню продукцію органам державної влади та інших державних установ на підставі гарантійного листа, у якому зазначається строк оплати отриманої нумізматичної, супутньої продукції.

Національний банк у разі реалізації нумізматичної та супутньої продукції на підставі гарантійного листа здійснює видачу органам державної влади та іншим державним установам цієї продукції на підставі довіреності та акта про здавання-приймання цінностей з наданням рахунку для оплати вартості цієї продукції та накладної на відпуск цінностей (у разі вимоги).

9. Національний банк має право здійснювати реалізацію нумізматичної та супутньої продукції юридичним і фізичним особам через проведення аукціонів на базі товарних бірж шляхом укладання договорів, підписання регламенту проведення аукціону та визначати кількість, початкові ціни, обсяги партій на аукціоні (лоти) нумізматичної, супутньої продукції, дату проведення аукціону.”;

“11. Уповноважені банки України здійснюють операції з інвестиційними монетами в порядку, визначеному Положенням про здійснення операцій із валютними цінностями, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 2 (зі змінами) (далі – Положення № 2).

12. Національний банк має право приймати оплату вартості інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції від фізичних осіб з використанням електронних платіжних засобів через платіжні пристрої з оформленням квитанції платіжного терміналу відповідно до вимог Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 164 (зі змінами), та Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 25 вересня 2018 року № 103 (зі змінами) (далі – Інструкція № 103).

13. Національний банк зобов'язаний надати клієнту квитанцію на реалізовані інвестиційні монети, нумізматичну та супутню продукцію (додаток 8) у паперовому вигляді або електронному вигляді через електронну пошту клієнта (за наявності технічної можливості).

Клієнт перед здійсненням купівлі інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції обирає спосіб отримання квитанції на реалізовані інвестиційні монети, нумізматичну та супутню продукцію та визначає потребу в зазначенні даних, які його ідентифікують.”;

10) главу після пункту 13 доповнити новим пунктом 14 такого змісту:

“14. Банки України здійснюють реалізацію клієнтам нумізматичної продукції та пам'ятних / сувенірних банкнот з недорогоцінних металів з оформленням квитанції на реалізовану нумізматичну продукцію з недорогоцінних металів та пам'ятні / сувенірні банкноти (додаток 9).

Банки України в разі реалізації клієнтам інвестиційних монет, нумізматичної продукції з дорогоцінних металів оформляють касові документи в порядку, визначеному Положенням № 2.”.

У зв'язку з цим пункти 14–29 уважати відповідно пунктами 15–30;

11) у пункті 15:

абзац другий викласти в такій редакції:

“Працівник служби бухгалтерського обліку після закінчення операційного часу на реалізовані за готівку інвестиційні монети, нумізматичну та супутню продукцію на підставі реєстру квитанцій на реалізовані пам'ятні, інвестиційні монети, сувенірну і супутню продукцію оформляє такі документи.”;

у підпункті 3 слова “меморіальний ордер” замінити словами “платіжну інструкцію”;

12) пункти 16, 17, 19, 20, 22, 23 викласти в такій редакції:

“16. Касир Національного банку після закінчення операційного дня здає перші примірники квитанцій, один примірник реєстру квитанцій на реалізовані пам’ятні, інвестиційні монети, сувенірну та супутню продукцію разом із залишками готівки та довідкою про рух готівки матеріально відповідальним особам під підпис у книзі обліку прийнятої і виданої готівки та цінностей.

17. Національний банк здійснює реалізацію інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції за безготівковим розрахунком на підставі заявки, у якій зазначається перелік інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції за найменуваннями, видом металу та їх кількість.

Національний банк розглядає заявку і, ураховуючи фактичну наявність інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції, надає рахунок для здійснення попередньої оплати їх повної вартості.”;

“19. Національний банк здійснює видачу інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції, які повністю відповідають установленим критеріям під час випуску інвестиційних монет, нумізматичної продукції, зазначеним у тексті офіційного повідомлення та описах, опублікованих на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку, і не набули ознак пошкоджень (далі – інвестиційні монети, нумізматична та супутня продукція в належному стані), після надходження попередньої оплати їх повної вартості на рахунок Національного банку.

Національний банк у разі зміни цін на інвестиційні монети, нумізматичну та супутню продукцію, вартість яких уже сплачена клієнтами до дати їх зміни (кошти отримані на рахунок Національного банку), здійснює видачу інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції за цінами, зазначеними в рахунку, виданому Національним банком.

Національний банк здійснює документальне оформлення видачі інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції:

1) банкам України відповідно до вимог Інструкції № 103, Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 31 березня 2017 року № 29 (зі змінами), з оформленням накладної на відпуск цінностей (додаток 11);

2) органам державної влади, державним установам та іншим юридичним особам відповідно до вимог пункту 8 глави 9 цієї Інструкції з оформленням акта про здавання-приймання цінностей, накладної на відпуск цінностей (у разі вимоги).

20. Національний банк має право видавати на реалізацію без попередньої оплати нумізматичну та супутню продукцію в належному стані банкам України або їх відокремленим підрозділам, іншим організаціям та установам.

Національний банк на підставі укладеного договору та за наявності забезпечення, яке гарантує оплату повної вартості реалізованої нумізматичної та супутньої продукції, повернення залишків нереалізованої нумізматичної та супутньої продукції в належному стані та в кількості, що залишилася після їх реалізації (за винятком банків України), видає банкам України або їх відокремленим підрозділам, іншим організаціям та установам на реалізацію без попередньої оплати нумізматичну та супутню продукцію.”;

“22. Національний банк відповідно до умов договору про реалізацію інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції без попередньої оплати банкам України або їх відокремленим підрозділам, іншим організаціям та установам на строк їх реалізації приймає звіти, контролює щомісячні розрахунки за реалізовани інвестиційні монети, нумізматичну та супутню продукцію, а також повернення нереалізованих інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції.

Національний банк здійснює видачу інвестиційних монет, нумізматичної продукції, що мають гривневий номінал, банкам України або їх відокремленим підрозділам, іншим організаціям та установам за видатковим касовим ордером на підставі таких документів:

1) укладеного договору про реалізацію інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції без попередньої оплати;

2) довіреності;

3) акта про здавання-приймання цінностей.

Національний банк здійснює звірку звітів та залишків нереалізованих інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції на підставі отриманих від банків України або їх відокремлених підрозділів, інших організацій та установ щомісячних звітів та проведених розрахунків за реалізовані монети, сувенірну та супутню продукцію.

23. Національний банк у разі зміни роздрібних цін на нумізматичну продукцію з недорогоцінних металів та супутню продукцію повідомляє про це банки України або їх відокремлені підрозділи, інші організації та установи, які отримали нумізматичну та супутню продукцію для реалізації без попередньої оплати.

Банки України або їх відокремлені підрозділи на дату зміни роздрібних цін складають акт про залишки нереалізованої нумізматичної та супутньої продукції (до акта не включається нумізматична та супутня продукція, вартість якої на дату його складання сплачена клієнтами).”;

13) у пункті 24 слова “реалізуються пам’ятні монети та сувенірна” замінити словами “реалізується нумізматична”;

14) пункт 25 викласти в такій редакції:

“25. Національний банк має право видавати під звіт відповідальній особі нумізматичну та супутню продукцію для експонування або продажу на спеціалізованих виставках, ярмарках, конференціях, проведення представницьких заходів на строк проведення відповідних заходів із забезпеченням належних умов зберігання нумізматичної та супутньої продукції і коштів від їх продажу.”;

15) главу після пункту 25 доповнити новим пунктом 26 такого змісту:

“26. Національний банк має право передавати для експонування нумізматичну та супутню продукцію до музеїв, інших організацій та установ (на постійно діючих експозиціях Національного банку), з якими укладаються договори.”.

У зв’язку з цим пункти 26–30 уважати відповідно пунктами 27–31;

16) пункти 27, 28, 30 викласти в такій редакції:

“27. Національний банк здійснює видачу нумізматичної та супутньої продукції відповідальній особі з оформленням:

1) акта про здавання-приймання цінностей;

2) відомості про видані під звіт пам’ятні, інвестиційні монети, сувенірну та супутню продукцію;

3) видаткового касового ордера – на суму номінальної вартості нумізматичної продукції, виданої під звіт;

4) видаткового позабалансового ордера – на суму номінальної вартості монет карбованцевого номіналу, виданих під звіт;

5) платіжної інструкції – на суму вартості виготовлення нумізматичної та супутньої продукції, виданої під звіт.

Національний банк протягом 10 робочих днів після проведення заходу складає акт або звіт про використання за призначенням виданої нумізматичної та супутньої продукції, який є підставою для повернення нумізматичної та супутньої продукції, коштів від продажу та відображення їх в обліку.

28. Національний банк під час повернення нумізматичної та супутньої продукції (як невикористаних за призначенням) перевіряє залишки цієї

нумізматичної та супутньої продукції за кількістю, їх належний стан та оформляє:

- 1) акт про приймання-здавання цінностей;
- 2) відомість повернутих із підзвіту пам'ятних, інвестиційних монет, сувенірної та супутньої продукції;
- 3) прибутковий касовий ордер – на монети, які мають гривневий номінал, сувенірну продукцію, яка містить монети або банкноти національної валюти України;
- 4) прибутковий позабалансовий ордер – на монети карбованцевого номіналу;
- 5) платіжну інструкцію – на суму вартості виготовлення сувенірної продукції, яка не містить монет або банкнот національної валюти України, та супутню продукцію.

Національний банк у разі виявлення недостачі коштів від продажу нумізматичної та супутньої продукції або неналежного стану нумізматичної та супутньої продукції, якщо немає документів про їх використання за призначенням, відшкодовує суми недостачі коштів та цінностей за рахунок відповідальної особи в порядку, визначеному законодавством про працю.”;

“30. Національний банк купує у фізичних осіб інвестиційні монети відповідно до категорії їх стану (додаток 1) у належному та прийнятному стані, пошкоджені інвестиційні монети в порядку, установленому Інструкцією про порядок виконання операцій з купівлі інвестиційних монет України в населення, затвердженою постановою Правління Національного банку України від 21 травня 2003 року № 206, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 03 червня 2003 року за № 425/7746 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 01 квітня 2015 року № 209) (зі змінами) (далі – Інструкція № 206), та цією Інструкцією.”;

17) пункт 31 виключити.

7. Глави 10, 11 викласти в такій редакції:

“10. Операції з пошкодженими інвестиційними монетами, нумізматичною, супутньою продукцією

1. Операційний департамент, Департамент, у сховищах якого зберігаються цінності, відповідно до розпорядчого акта Національного банку за підписом керівника (за функціональним розподілом) підрозділу створює комісію для роботи з пошкодженими інвестиційними монетами, нумізматичною, супутньою продукцією (далі – комісія для роботи з пошкодженою продукцією). У

Центральному сховищі перевірки стану зовнішнього вигляду інвестиційних монет, нумізматичної, супутньої продукції проводяться бригадами касових працівників відділу оброблення готівки та експертизи цінностей управління роботи з готівкою, кількість та склад яких визначається розпорядчим актом Національного банку за підписом директора Центрального сховища (далі – бригада касових працівників).

Комісія для роботи з пошкодженою продукцією / бригада касових працівників проводить перевірку зовнішнього вигляду інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції шляхом візуального контролю та з урахуванням категорій якості карбування пам'ятних та інвестиційних монет (додаток 2), категорій стану інвестиційних монет України (додаток 1).

Комісія для роботи з пошкодженою продукцією / бригада касових працівників у разі виявлення у сховищах відповідного підрозділу пошкоджених [зі зміною кольору поверхні, плямами, корозією, ознаками механічної дії (отвори, надломи, подряпини, згини)] або які вважаються такими, що мають дефект виробника, нумізматичної, супутньої продукції та інвестиційних монет складає акт про встановлення інвестиційних монет, нумізматичної, супутньої продукції з ознаками пошкодження / дефектами виробника (далі – акт) (додаток 12). В акті зазначаються вид пошкоджень і ймовірні причини їх виникнення.

Центральне сховище в разі виявлення пошкоджених або які вважаються такими, що мають дефект виробника, нумізматичної, супутньої продукції та інвестиційних монет, зарезервованих для продажу в інтернет-магазині, надсилає акт до Департаменту для підготовки розпорядчого акта Національного банку про вкладення нумізматичної продукції із запасів готівки інтернет-магазину до резервних фондів.

Центральне сховище згідно з актом переміщує пошкоджені пам'ятні, інвестиційні монети, пам'ятні банкноти, сувенірну продукцію, яка містить монети або банкноти національної валюти України, з резервних фондів до запасів готівки з подальшим перенесенням їх до пошкоджених інвестиційних монет, нумізматичної продукції.

На підставі акта Операційний департамент, Департамент оформляють прибутково-видатковий ордер, а Центральне сховище – видатковий позабалансовий та прибутковий ордери.

2. Операційний департамент, Департамент відправляють пошкоджені пам'ятні монети з дорогоцінних металів (без супутньої продукції), пам'ятні монети з недорогоцінних металів, пам'ятні банкноти, інвестиційні монети та сувенірну продукцію до Центрального сховища.

Відправлення пошкоджених інвестиційних монет та нумізматичної продукції здійснюється разом із двома примірниками актів.

3. Центральне сховище із запасів готівки передає до Банкотно-монетного двору пошкоджені пам'ятні та інвестиційні монети, сувенірну продукцію (крім сувенірних банкнот) для дослідження та усунення пошкоджень, виявлених під час дії гарантійного строку. Гарантійний строк зберігання монет, пам'ятних банкнот у пакованні виробника становить 12 місяців із дня кінцевого відвантаження готової продукції до Центрального сховища. Банкотно-монетний двір у разі неможливості усунення пошкоджень здійснює заміну пам'ятних та інвестиційних монет, сувенірної продукції або відшкодовує Центральному сховищу їх вартість та знищує в порядку, установленому розпорядчими актами Національного банку.

4. Центральне сховище забезпечує окреме сортування та вкладання в контейнер, брезентовий мішок зі спеціальною відміткою виявлених пошкоджених пам'ятних та сувенірних банкнот з метою подальшого їх передавання для перевірки представниками Банкотно-монетного двору, Центрального сховища і Департаменту.

Банкотно-монетний двір для встановлення причин пошкодження пам'ятних, сувенірних банкнот згідно з розпорядчим актом Національного банку призначає склад комісії із залученням (за потреби) працівників Департаменту, Операційного департаменту та Центрального сховища.

Комісія зі встановлення причин пошкодження пам'ятних, сувенірних банкнот складає акт про причини пошкодження пам'ятних, сувенірних банкнот (додаток 13).

Банкотно-монетний двір відшкодовує Центральному сховищу вартість пам'ятних, сувенірних банкнот, пошкодження на яких виникли внаслідок дефекту виробника, неякісного пакування, що може призвести до механічних пошкоджень (зім'яття / надривів тощо).

Центральне сховище знищує пошкоджені пам'ятні, сувенірні банкноти на підставі відповідного рішення Правління Національного банку.

5. Центральне сховище відповідно до рішення Правління Національного банку передає до Державної скарбниці України із запасів готівки пошкоджені інвестиційні монети та нумізматичну продукцію з дорогоцінних металів, виявлені після завершення їх гарантійного строку, для знищення в установленому порядку шляхом подальшого перероблення в банківські метали з відшкодуванням Центральному сховищу їх вартості відповідно до розпорядчих актів Національного банку з питань бухгалтерського обліку операцій Національного банку з дорогоцінними металами.

Центральне сховище знищує пошкоджені пам'ятні монети та сувенірну продукцію з недорогоцінних металів, виявлені після завершення їх гарантійного строку, на підставі відповідного рішення Правління Національного банку. Пошкоджені пам'ятні, сувенірні банкноти, виявлені після завершення їх гарантійного строку, Центральне сховище знищує на підставі окремого

розпорядчого акта Правління Національного банку в порядку, визначеному в розпорядчому акті Національного банку про знищення непридатних банкнот.

6. Центральне сховище, Операційний департамент та Департамент передають супутню продукцію, що відповідає встановленим критеріям, до Банкотно-монетного двору для повторного використання з відшкодуванням Центральному сховищу та цим підрозділам її вартості.

7. Комісія для роботи з пошкодженою продукцією в Департаменті та Операційному департаменті, у Центральному сховищі комісія, створена згідно з розпорядчим актом Національного банку за підписом директора Центрального сховища, у разі виявлення пошкодженої супутньої продукції здійснюють знищення пошкодженої супутньої продукції шляхом її псування з неможливістю відновлення первісного вигляду.

За результатами знищення складається акт про знищення пошкодженої супутньої продукції (додаток 14), який підписується всіма членами комісії, що здійснювала знищення, та затверджується директором відповідного підрозділу або його заступником.

Акт про знищення пошкодженої супутньої продукції реєструється відповідно до вимог розпорядчого акта Національного банку з питань організації документування управлінської інформації в Національному банку та є підставою для відображення в бухгалтерському обліку.

Видача для знищення пошкодженої супутньої продукції комісії здійснюється на підставі розпорядчого акта Національного банку за підписом директора (заступника директора) Департаменту, Операційного департаменту, Центрального сховища.

11. Реалізація інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції на зовнішньому ринку

1. Національний банк реалізує інвестиційні монети, нумізматичну та супутню продукцію на зовнішньому ринку (за межами України) через юридичних осіб-нерезидентів, з якими укладаються відповідні договори за рішенням Правління Національного банку, у яких обов'язково повинні бути визначені умови реалізації інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції та порядок розрахунку цін, що мають бути не меншими, ніж роздрібні ціни Національного банку, з урахуванням офіційного курсу гривні до іноземних валют, встановленого Національним банком на день складання розрахунку цін з округленням до цілого.

2. Департамент готує розпорядчий акт Національного банку про реалізацію та відправлення інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції за підписом заступника Голови Національного банку.

3. Центральне сховище або Державна скарбниця України здійснює відправлення інвестиційних монет, нумізматичної та супутньої продукції після надходження на рахунок Національного банку коштів за інвестиційні монети, нумізматичну та супутню продукцію на умовах, зазначених у договорі, з оформленням документів, визначених законодавством України.

4. Національний банк розраховує ціни продажу інвестиційних монет, ціни реалізації нумізматичної та супутньої продукції для продажу на спеціалізованих виставках, ярмарках, конференціях, проведення представницьких заходів на зовнішньому ринку (за межами України) у валюті країни – організатора заходу.”.

8. У додатках до Інструкції:

1) Інструкцію доповнити новим додатком 1 такого змісту:

“Додаток 1
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг і
реалізації пам’ятних та
інвестиційних монет України,
сувенірної продукції
(підпункт 4 пункту 1.2 глави 1)

Категорії стану інвестиційних монет України

1. Належний стан – інвестиційні монети, що відповідають критеріям, визначеним Національним банком під час їх випуску та зазначеним у тексті офіційного повідомлення про введення в обіг інвестиційних монет й оприлюдненим на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку, а саме технічні характеристики яких (маса, діаметр, товщина гурта) перебувають у межах допустимих стандартизованих значень, не мають відхилень у деталях художнього оформлення, не зазнали механічної дії (отвори, надломи, подряпини тощо), деформації, впливу вогню, високоактивних речовин і середовищ, а також не мають ознак, що погіршують їх зовнішній вигляд.

2. Прийнятний стан – інвестиційні монети, технічні характеристики яких (маса, діаметр, товщина гурта) перебувають у межах допустимих стандартизованих значень, не мають відхилень у деталях художнього оформлення, не зазнали механічної дії (отвори, надломи, подряпини тощо),

деформації, впливу вогню, високоактивних речовин і середовищ, але в процесі обігу (за візуальним визначенням) набули ознак, що погіршують їх зовнішній вигляд (плями, забруднення, відбитки).

3. Пошкоджені – інвестиційні монети, що мають ознаки пошкодження [деформація, забруднення, вплив вогню, високоактивних речовин і середовищ, корозія, ознаки механічної дії (отвори, надломи, подряпини)].”.

У зв’язку з цим додатки 1–8 уважати відповідно додатками 2–9;

у тексті Інструкції посилення на додатки 1–8 замінити відповідно посиленнями на додатки 2–9.”;

2) відмітку до додатка 2 викласти в такій редакції:

“Додаток 2
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(підпункт 5 пункту 1.2 глави 1)”;

3) Інструкцію після додатка 2 доповнити новим додатком 3 такого змісту:

“Додаток 3
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(пункт 6 глави 2)

Перелік розділів плану випуску

I. Пам’ятні монети – перелік найменувань пам’ятних монет, запланованих на наступний рік, із визначенням номіналів, металів, маси дорогоцінного металу в чистоті, категорії якості карбування, діаметрів, тиражів і строків введення їх в обіг.

II. Пам’ятні банкноти – перелік найменувань пам’ятних банкнот, запланованих на наступний рік, із визначенням номіналів, тиражів, строків введення їх в обіг;

III. Інвестиційні монети – перелік типів інвестиційних монет, запланованих на наступний рік, із визначенням тиражів.

IV. Сувенірна продукція – перелік найменувань сувенірної продукції, запланованої на наступний рік, із визначенням тиражів.

V. Перехідний залишок нумізматичної продукції – перелік найменувань нумізматичної продукції попередніх років випуску, що виготовлятиметься в межах оголошених тиражів.

VI. Резерв нумізматичної продукції та інвестиційних монет – певна кількість нумізматичної продукції та інвестиційних монет, визначена за їх типами, характеристиками, які виготовляються в разі потреби та на виконання відповідних указів Президента України, постанов Верховної Ради України, розпоряджень Кабінету Міністрів України тощо за рішенням Правління Національного банку додатково до плану випуску визначеним тиражем.

Пояснення до плану випуску:

у плані випуску також зазначаються найменування, номінал, метал, маса, діаметр, тираж, назва серії, строк введення в обіг, категорія якості карбування обігових пам'ятних монет.”.

У зв'язку з цим додатки 3–9 уважати відповідно додатками 4–10.

У тексті Інструкції посилення на додатки 3–9 замінити відповідно посиленнями на додатки 4–10;

4) відмітку до додатка 4 викласти в такій редакції:

“Додаток 4
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам'ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(підпункт 1 пункту 7 глави 2)”;

5) відмітку до додатка 5 викласти в такій редакції:

“Додаток 5
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам'ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(підпункт 1 пункту 7 глави 2)”;

6) відмітку до додатка 6 викласти в такій редакції:

“Додаток 6
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(пункт 14 глави 5)”;

7) додаток 7 викласти в такій редакції:

“Додаток 7
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 05 грудня 2025 року №142)
(пункт 8.1 глави 8)

Накладна № _____
на відпуск цінностей у системі Національного банку України

Дата _____

Відправник цінностей _____.

Одержувач цінностей _____.

Підстава _____.

Через _____.

(власне ім’я, прізвище)

Доручення від _____ 20__ року № ____.

№ з/п	Код	Назва цінностей	Одиниця виміру	Кількість	Ціна (вартість виготовлення)	Сума
1	2	3	4	5	6	7
1						
Усього					X	

Усього на суму: _____.

(словами)

Керівник підрозділу _____.
 (власне ім'я, прізвище) (особистий підпис)
 Відповідальний виконавець _____.
 (власне ім'я, прізвище) (особистий підпис)

Видали:		Прийняли:	
_____	_____	_____	_____
(власне ім'я, прізвище,)	(особистий підпис)	(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)
_____	_____	_____	_____
(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)	(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)
_____	_____	_____	_____
(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)	(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)

М. П.

Здали:		Прийняли:	
_____	_____	_____	_____
(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)	(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)
_____	_____	_____	_____
(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)	(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)
_____	_____	_____	_____
(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)	(власне ім'я, прізвище)	(особистий підпис)

М. П.

Пояснення щодо заповнення накладної на відпуск цінностей у системі Національного банку:

реквізити “Видали”, “Прийняли” та “Здали” заповнюються для супутньої продукції та сувенірної продукції, що не має гривневого номіналу та не є засобом платежу.”;

8) відмітку до додатка 8 викласти в такій редакції:

“Додаток 8
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 22 жовтня 2018 року № 111)
(пункт 13 глави 9)”;

9) Інструкцію після додатка 8 доповнити новим додатком 9 такого змісту:

“Додаток 9
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(пункт 14 глави 9)

(найменування та місцезнаходження структурного підрозділу банку)

Квитанція № _____
на реалізовану нумізматичну продукцію з
недорогоцінних металів та пам’ятні / сувенірні банкноти

(дата здійснення операцій)

Форма оплати: готівка / електронний платіжний засіб / безготівковий
переказ коштів.

Клієнт _____
[прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності) /
найменування юридичної особи, код за

Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України

(далі – код за ЄДРПОУ)]

Видано через _____
[прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності) уповноваженої особи,

документ, що посвідчує особу, його серія (за наявності), номер, ким виданий, дата видачі]

№ з/п	Код	Назва	Метал / матеріал	Номінал, грн	Кількість, од.	Номінальна вартість, грн	Ціна реалізації, грн, без ПДВ	Сума реалізації, грн, без ПДВ	Сума ПДВ	Сума реалізації, грн, з ПДВ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Усього	X	X			X			
		До сплати	X	X	X	X	X	X	X	

Загальна сума _____.
(словами)

Додаткові реквізити _____.
(реквізити, потрібні для проведення операції)

Надаю згоду на проведення операції без оформлення паперового примірника квитанції клієнта _____.
(особистий підпис клієнта)

(особистий підпис клієнта)

(особистий підпис працівника банку)

Місце для відбитка штампа

Пояснення
щодо заповнення квитанції на реалізовану нумізматичну продукцію з
недорогоцінних металів

1. У реквізиті “Клієнт” код за ЄДРПОУ зазначається для юридичних осіб – резидентів України.

2. Реквізити “прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності)” та “Надаю згоду на проведення операції без оформлення паперового примірника квитанції клієнта” заповнюються в разі продажу фізичній особі.

3. Реквізит “Видано через” заповнюється в разі продажу юридичній особі.

4. Реквізит “Додаткові реквізити” заповнюється:

1) у разі ідентифікації та верифікації особи відповідно до вимог законодавства України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

2) під час здійснення операції за безготівкові кошти в гривні.

У цьому реквізиті відображається також інша інформація, потрібна для здійснення операцій (банк визначає самостійно).

5. Реквізит “Особистий підпис клієнта” для електронного документа повинен містити електронний підпис особи, яка уповноважена діяти від імені юридичної особи. Електронний підпис застосовується відповідно до вимог Законів України “Про електронні документи та електронний документообіг”, “Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги” та Положення про використання електронного підпису та електронної печатки, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 грудня 2023 року № 172.

6. Реквізит “Особистий підпис працівника банку” для електронного документа повинен містити кваліфікований електронний підпис працівника банку.

7. Реквізит “Місце для відбитка штампа” не проставляється для другого примірника квитанції, оформленого банком у формі електронного документа.”.

У зв’язку з цим додатки 9–10 уважати відповідно додатками 10–11.

У тексті Інструкції посилання на додатки 9–10 змінити відповідно посиланнями на додатки 10–11;

10) відмітку до додатка 10 викласти в такій редакції:

“Додаток 10
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 22 жовтня 2018 року № 111)
(пункт 15 глави 9)”;

11) відмітку до додатка 11 викласти в такій редакції:

“Додаток 11
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам’ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(підпункт 1 пункту 19 глави 9)”;

Інструкцію доповнити трьома новими додатками 12–14 такого змісту:

“Додаток 12
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг і реалізації
пам’ятних та інвестиційних монет
України, сувенірної продукції
(пункт 1 глави 10)

Акт
про встановлення ознак пошкодження / дефектів виробника інвестиційних монет,
нумізматичної, супутньої продукції
від ____ року

Цей акт складено _____ про те, що _____ під час перевірки інвестиційних
[Національний банк (найменування підрозділу)] (дата)

монет, нумізматичної, супутньої продукції встановлено ознаки пошкодження / дефекти виробника таких
інвестиційних монет, нумізматичної, супутньої продукції:

№ з/п	Код	Назва	Номінал, грн (за наявності)	Матеріал	Пошкодження / дефект	Рік виготовлення	Кількість, шт.	Сума за номіналом, грн (за наявності)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
Усього								

Висновок: зазначені інвестиційні монети, нумізматичну, супутню продукцію віднести до категорії
пошкоджених / з дефектами виробника.

Голова комісії / старший бригади
касових працівників

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Члени комісії / бригади касових
працівників:

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Додаток 13
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам'ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(пункт 4 глави 10)

Національний банк України

(найменування підрозділу)

Акт
про причини пошкодження пам'ятних, сувенірних банкнот
від _____ року

Цей акт складено _____ про те, що
(найменування підрозділу Національного банку)

_____ під час дослідження пам'ятних, сувенірних банкнот
(дата)
встановлено такі причини їх пошкодження:

№ з/п	Код	Назва	Номінал	Кількість	Сума за номіналом	Причина пошкодження (дефект виробника / інше)
1	2	3	4	5	6	7
1						

Висновок: зазначені пам'ятні, сувенірні банкноти віднести до категорії
пошкоджених / з дефектами виробника.

Голова комісії –

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Члени комісії:

Найменування посади

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Найменування посади

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Найменування посади

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Найменування посади

Особистий підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Додаток 14
до Інструкції про організацію
виготовлення, випуску в обіг
і реалізації пам'ятних та інвестиційних
монет України, сувенірної продукції
(пункт 7 глави 10)

Національний банк України

(найменування підрозділу)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор уповноваженого
підрозділу (заступник директора)
Особистий підпис Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ
Дата

Акт
про знищення пошкодженої супутньої продукції

Дата

№

Цей акт складено про те, що _____ комісією, яка
(дата)
створена відповідно до розпорядження Національного банку України
_____, у складі:
(зазначити дату, номер та назву розпорядчого акта)

голова комісії – _____; члени комісії: _____
проведено знищення пошкодженої супутньої продукції шляхом її псування з
неможливістю відновлення первісного вигляду відповідно до вимог Інструкції
про організацію виготовлення, випуску в обіг і реалізації пам'ятних та
інвестиційних монет України, сувенірної продукції, затвердженої постановою
Правління Національного банку України від 30 травня 2012 року № 213,
zareєстрованої в Міністерстві юстиції України 22 червня 2012 року за
№ 1044/21356 (зі змінами), у кількості:

№ з/п	Код	Назва	Кількість, шт.
1	2	3	4
1			
2			
Усього			

Підстава: акти про встановлення пошкодженої або з дефектом виробника
нумізматичної, супутньої продукції та інвестиційних монет від _____ № ____ .

Продовження додатка 14

Голова комісії –	Особистий підпис	Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ
Члени комісії:	Особистий підпис	Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ
	Особистий підпис	Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ
	Особистий підпис	Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ”.